

సమాచార విభాగం, కేంద్రీయ కార్యాలయము
ఎస్ .బి .ఎస్ మార్గ్, ముంబాయి-400001
ఫోన్ :91 22 2266 0502/ ఫ్యాక్స్ :91 22 2266 0358

భారతీయ రిజర్వు బ్యాంకు
RESERVE BANK OF INDIA
www.rbi.org.in

ఆర్డర్ బిఐ/2019-20/256

DPSS.CO.OD.No.1934/06.08.005/2019-20

జూన్ 22, 2020

అధ్యక్షుడు/కార్యపాలక నోరదేశకుడు/ముఖ్య కార్య నోరవాణం
అధికారి/

అధిక్రత చాలలింపు వ్యవస్థ నోరవాహకులు (బయంకులు మరియు
బయంకింగితర సంస్థలు) /

చాలలింపు వ్యవస్థలలో హాల్గొనవారు (బయంకులు మరియు
బయంకింగితర సంస్థలు)

మేడమ్/పర్యమైన సర్,

మారుగుతున చాలలింపు మోసాల సందర్భాలు - బహుళ మార్థయమాల
దవారా పరజల అవగూహన కార్యకరమాలను మారుగుపరచడం
డిజిటల్ లాహదేశీల భదరత మరియు సురక్షితానాకి చాలా
పరాముఖ్యత ఉంది. భారతీయ రిజర్వు బయంకు తన ఇ-బాట్ (e-
BAAT) కార్యకరమాల దవారా అవగూహన మారుగుపరచడం మరియు
డిజిటల్ చాలలింపు మోడలను సురక్షితంగా ఉపయోగించడంపై
పరచారం నోరవహించడం, పిన్, ఓటిపి, హాస్వర్డలు వంటి
కోలిషట్మైన వ్యక్తిగత సమాచారానో పంచుకోకుండా ఉండటానాకి
చరయలు తీసుకుంటోంది.

2. అయితే ఇనోనో చరయలు తీసుకుంటుననా, డిజిటల్
వనోయగదారులపై మోసాలు కనసాగుతుననే మననాయీ. హాచరక
చేయబడిన వాధ మోసాల పదధతులకు అనగా ముఖ్యమైన చాలలింపు
సమాచారానో బహిరగతం చేయడానాకి వారనో ఆకరషించడం, సమర్

కార్డులను ఇచ్చిపొమ్మచుకోవడం, సందేశాలు మరియు మెయిల్ లలో సవరించిన లింకులు మొదలైన వాటి గురించి జాగ్రత్త వహించక పోవటం వంటి వాటికి మళ్ళీ మళ్ళీ డిజిటల్ వినయోగదారులు గురికావడం. నోల్వ చేయబడిన క్లిష్టమైన సమాచారాన్ని పర్యాపకత చేసే నకిలీ అనువర్తనాలను డౌన్ లోడ్ చేయడంలో వినయోగదారులు మోసపోయిన సందర్భాలు కూడా ఉన్నాయి. అందువల్ల, అన్ని చాల్జింపు వ్యవస్థల నిర్వహణకు మరియు హాల్ గొననేవారు- బ్యాంకులు మరియు బ్యాంకింగ్ తర సంస్థలు - డిజిటల్ భద్రత గురించి అవగాహన కల్పించే పర్యాపకనాలను కొనసాగించడం మరియు బలపరచడం చాలా అవసరం.

3. అన్ని అధిక్యత చాల్జింపు వ్యవస్థల నిర్వహణకు మరియు హాల్ గొననేవారు దీని ద్వారా డిజిటల్ చాల్జింపుల యొక్క భద్రమైన మరియు సురక్షితమైన ఉపయోగం గురించి వారి వినయోగదారులకు అవగాహన కల్పించడానికి ఎస్ఎంఎస్ లు, పోస్ట్ మరియు ధృశ్య మాధ్యమాలలో పోస్టనలు మొదలైన వాటి ద్వారా లక్ష్యంగా ఉన్న బహుళ భాషా పోరచారాలను చేపట్టాలని సూచించడమైనది.

4. దయచేసి పర్యాపకాన్ని తొల్యిపరచండి.

మీ వాదనలు,

(ప్రొ. వాసుదేవన్)
 చీఫ్ జనరల్ మేనేజర్